

УДК 343.163:343.102:343

А.А. Дворник

**ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ
ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНІВ
У ДОСУДОВОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ**

У статті аналізуються процесуальні та організаційні проблеми нагляду прокурора за дотриманням законів у досудовому кримінальному провадженні. Сформульовано пропозиції автора щодо удосконалення організації та правового регулювання прокурорського нагляду за дотриманням законів при розслідуванні доведення до банкрутства.

Ключові слова: *прокурор, нагляд, доведення до банкрутства, кримінальне переслідування, досудове розслідування.*

В статье анализируются процессуальные и организационные проблемы надзора прокурора за исполнением законов в досудебном уголовном производстве. Сформулированы предложения автора по усовершенствованию организации и правового регулирования прокурорского надзора за соблюдением законов при расследовании доведения до банкротства.

Ключевые слова: *прокурор, надзор, доведение до банкротства, уголовное преследование, досудебное расследование.*

The article analyzes the procedural and organizational problems supervision of the Prosecutor over the implementation of laws in the pre-trial criminal proceedings. Proposals of the author on the improvement of the organization and legal regulation of Prosecutor's supervision of observance of laws in the investigation of intentional bankruptcy.

Key words: *prosecutor, supervision, intentional bankruptcy, criminal prosecution, pre-trial investigation.*

Належна організація роботи прокурора під час нагляду за дотриманням законів в процесі досудового розслідування такого злочину, як доведення до банкрутства, є важливою складовою забезпечення правопорядку в економічній сфері, необхідною передумовою створення привабливого для закордонних і вітчизняних підприємців інвестиційного клімату. Практика роботи прокурорів в умовах КПК України від 13.04.2012 року засвідчила наявність численних проблем процесуального і організаційного характеру, що обумовлює як мету нашої статті формулювання конкретних пропозицій з удосконалення організації та правового регулювання прокурорського нагляду за дотриманням законів при розслідуванні злочину, передбаченого ст. 219 КК України.

Не зважаючи на те, що окремі питання вказаної проблематики розглядалися у роботах Є.М. Блажівського, П.М. Каркача, І.М. Козьякова, М.Й. Курочки, Ю.Є. Полянського, І.Є. Марочкина, О.Р. Михайленка, М.І. Мичка, М.В. Руденка, Г.П. Середи, В.В. Сухоноса, О.М. Толочка, О.Г. Хатіуліна,

В.М. Юрчишина, М.К. Якимчука та інших учених, водночас досліджень, проведених на підставі нового КПК України, недостатньо.

Особливістю законодавчої регламентації банкрутства є те, що даний інститут регулюється нормами декількох галузей права, а отже системний підхід до його оптимізації обумовлює потребу одночасного корегування приписів кримінального, кримінального процесуального, господарського процесуального та інших галузей права, а також законодавства про прокуратуру.

Отже, з метою забезпечення комплексного підходу щодо удосконалення організації та правового регулювання наглядової діяльності прокурора в процесі досудового розслідування доведення до банкрутства, доцільним є:

- введення додаткових кваліфікуючих ознак до законодавчої конструкції ст. 219 КК України та збільшення розміру штрафу за вчинення даного злочину, стимулювання позитивної посткримінальної поведінки винної особи шляхом надання можливості звільнення її від кримінальної відповідальності у випадку відшкодування завданої шкоди, що дозволить зробити менш "рентабельним" цей вид кримінального бізнесу та більш повно захистити порушені права кредиторів;

- запровадження електронного наглядового провадження в межах ЄССА у кримінальному провадженні, що дозволить більш гнучко і оперативніше відслідковувати стан дотримання законності на місцевому рівні з боку вищестоящих прокуратур;

- утворення на обласному рівні Міжвідомчої мобільної групи з моніторингу запровадження КПК України в діяльності органів досудового розслідування і прокуратури, що дозволить подолати відомчу роз'єднаність та разом швидко виявляти й вирішувати спільні проблеми реалізації КПК України;

- затвердження Порядку взаємодії органів досудового розслідування, прокуратури із Всеукраїнськими саморегульованими організаціями арбітражних керуючих у кримінальному провадженні;

- віднесення до принципів розробки та побудови методики прокурорського нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування наукової обґрунтованості, прикладної цінності, суворой відповідності нормам закону та моралі, етапності наглядової роботи, оптимальності, організаційної та процесуальної економічності, наочності;

- побудова наглядової роботи з огляду на оптимальну структуру окремої (видової) методики прокурорського нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, яка повинна включати такі елементи, як кримінально-правова та криміналістична характеристика злочинів певного виду, а також обставин, що підлягають доказуванню в процесі їх розслідування (1), типові прокурорсько-наглядові ситуації (2), програма

дій прокурора на первинному етапі досудового розслідування злочинів певного виду (3), програма дій прокурора на наступному та заключному етапах досудового розслідування злочинів певного виду (4);

- доповнення диспозиції ст. 219 КК України після слова "учасником" словом "акціонером", що, з огляду на поширеність дій з доведення суб'єкта господарської діяльності до стійкої фінансової неспроможності мажоритарними чи міноритарними акціонерами, дозволить запобігти ухиленню цієї категорією власників від кримінальної відповідальності;

- конкретизація системи показників для виміру такого критерію оцінки ефективності роботи органів прокуратури, як "забезпечення повного відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди", зокрема, до них мають відноситися правильність, своєчасність і повнота визначення кола потерпілих, цивільних позивачів і цивільних відповідачів у кримінальному провадженні; своєчасність і повнота виявлення активів підозрюваного (інших цивільних відповідачів), дотримання вимог закону при вилученні і збереженні майна з метою стягнення шкоди на користь потерпілих кредиторів; відповідність встановленої органом досудового розслідування виду і розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, грошовій сумі, що підлягає стягненню згідно вироку (ухвали) суду, що набрали чинності; розмір добровільно відшкодованих збитків від кримінального правопорушення; рівень відмов слідчого судді у застосуванні арешту майна (можливе диференційоване врахування позицій судів як щодо тимчасово вилученого майна, так і майна, що тимчасово не вилучалося); задоволеність потерпілих розміром відшкодованих їм збитків, завданих кримінальним правопорушенням.

Отже, нами було сформульовано пропозиції з удосконалення організації та правового регулювання прокурорського нагляду за дотриманням законів при розслідуванні доведення до банкрутства, реалізація яких за рахунок комплексного підходу дозволить покращити стан законності на цій ділянці прокурорського нагляду.

В межах подальших наукових розробок доцільним є дослідження стану процесуального супроводу прокурором кримінального провадження про доведення до банкрутства під час підтримання державного обвинувачення у суді.

Умовами злочинності є різні явища соціального життя, які не породжують злочинність, але сприяють її виникненню та існуванню. Причина створює можливість певного наслідку. Умови же сприяють реалізації цієї можливості.